

Tisková zpráva

Názory české veřejnosti na současnou situaci na Ukrajině – březen 2017

- ⊗ V současnosti se o vývoj situace na Ukrajině zajímá necelá třetina české veřejnosti, významně převažuje podíl lidí (69 %), kteří se o situaci na Ukrajině nezajímají.
- ⊗ Současný zájem je tak druhý nejnižší za sledované období od února 2014.
- ⊗ Více jak polovina (52 %) respondentů považuje situaci na Ukrajině za hrozbu pro evropskou bezpečnost, více jak dvě pětiny pak vnímají dění na Ukrajině jako ohrožení míru ve světě (46 %) a bezpečnosti České republiky (41 %).

Zpracovaly:

Veronika Pešková, Jarmila Pilecká

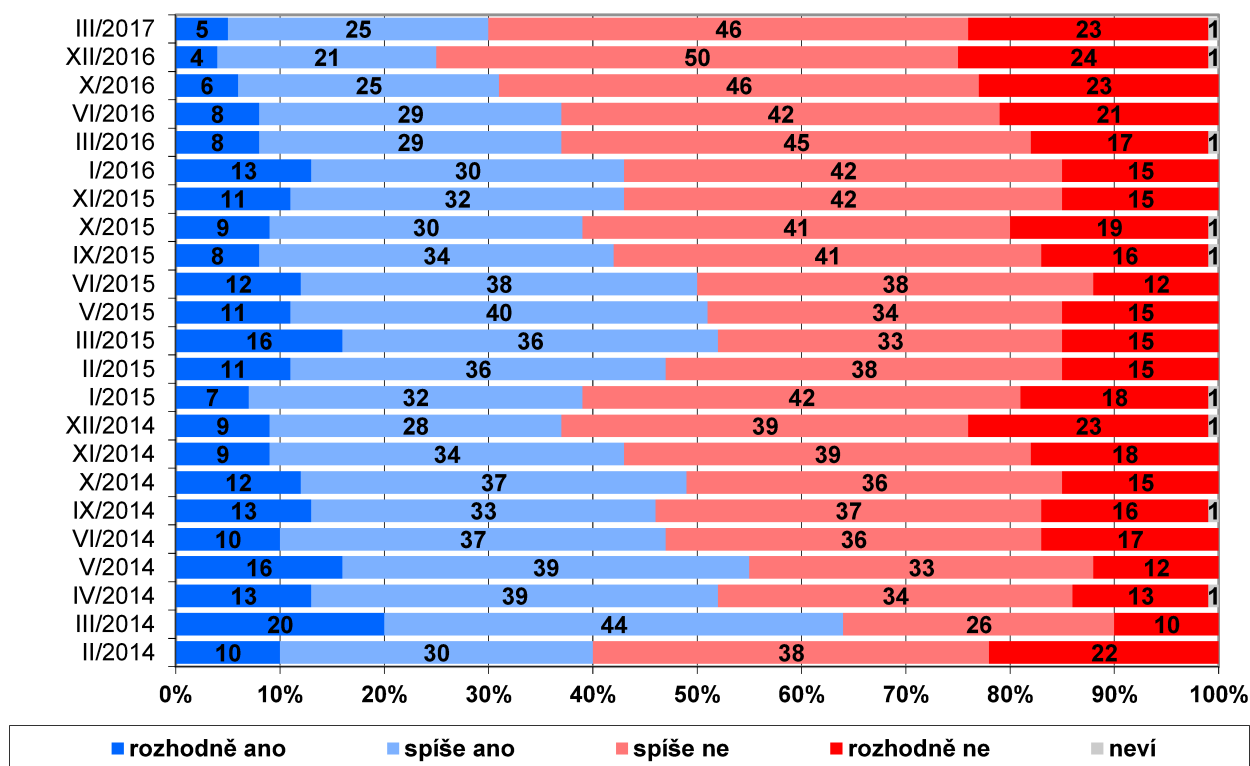
Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.

Tel.: 210 310 586

V březnovém šetření Centra pro výzkum veřejného mínění SOÚ AV ČR, v.v.i. z roku 2017 jsme se ptali české veřejnosti na otázky týkající se současného dění na Ukrajině. Konkrétně šetření zjišťovalo, zda se lidé zajímají o vývoj situace na Ukrajině a zda ji pokládají za bezpečnostní hrozbu pro Českou republiku, Evropu a mír ve světě. V tomto šetření byly analogické otázky položeny také v souvislosti s aktivitami tzv. Islámského státu a v minulém, únorovém šetření jsme se obdobně ptali na vnímání situace ohledně uprchlíků. Tisková zpráva zahrnuje i srovnání s těmito aktuálními událostmi.

Graf 1: Zájem o vývoj situace na Ukrajině¹ (%)

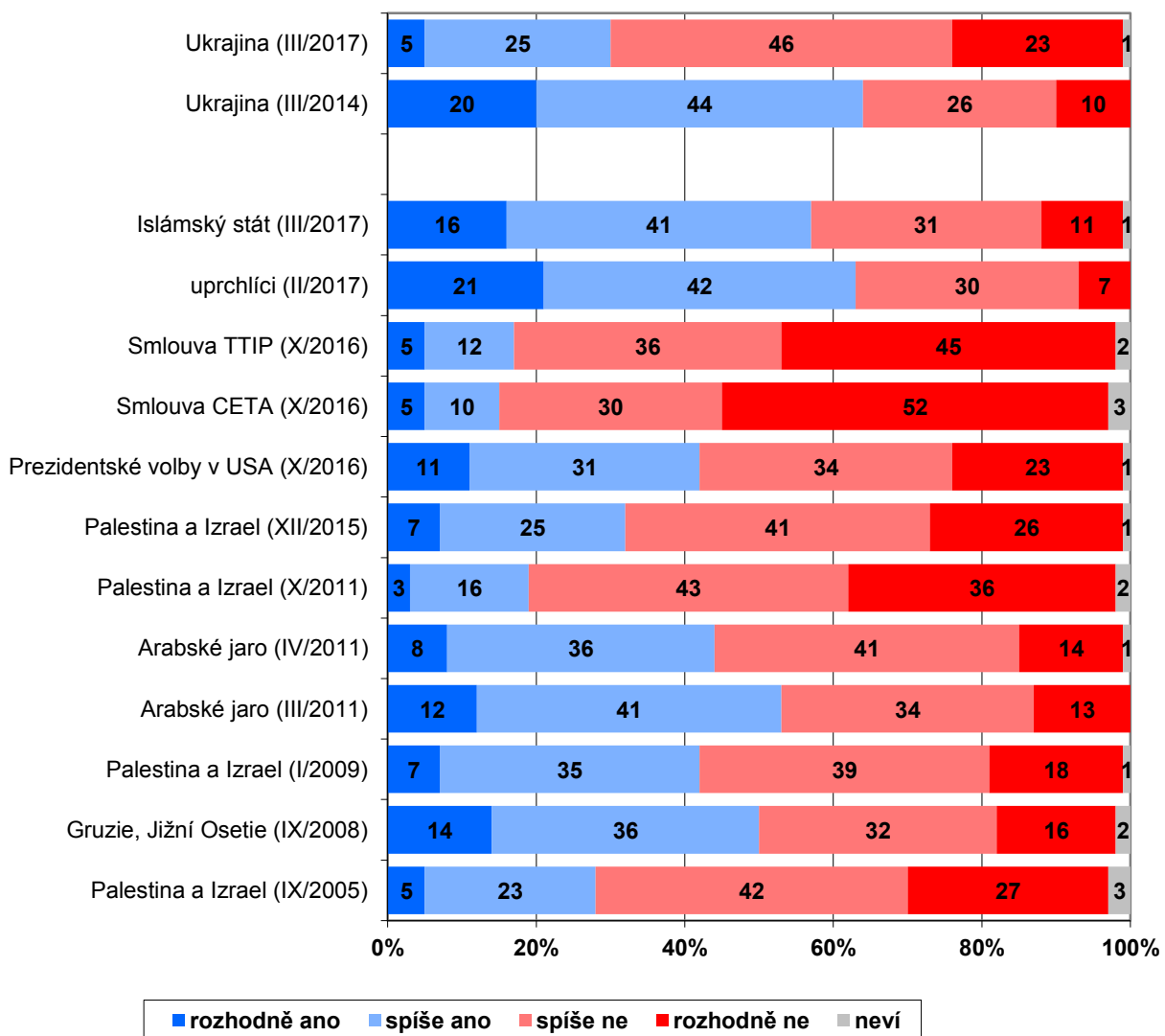
Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 6. – 19. 3. 2017, 1045 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

¹ Znění otázky: „Zajímáte se o vývoj situace na Ukrajině? Rozhodně ano, spíše ano, spíše ne, rozhodně ne.“

Výsledky zobrazené v grafu 1 ukazují, že v současnosti se o vývoj situace na Ukrajině zajímá necelá třetina (30 %) české veřejnosti, přičemž 5 % se, dle svého vyjádření, o dění na Ukrajině rozhodně zajímá a 25 % se spíše zajímá. U české veřejnosti významně převažuje podíl lidí (69 %), kteří se o situaci na Ukrajině nezajímají. Konkrétně necelou polovinu (46 %) tyto události spíše nezajímají a o něco méně než čtvrtinu (23 %) rozhodně nezajímají.

Při porovnání s minulým šetřením z prosince 2016 vidíme, že zájem o situaci na Ukrajině se zvýšil o 5 procentních bodů. Současný zájem je však i tak druhý nejnižší za sledované období od února 2014. Vůbec nejnižší zájem o situaci na Ukrajině měla česká veřejnost v říjnovém šetření z roku 2016, kde zájem o toto dění deklarovala přesně čtvrtina dotázaných. Nejvíce za sledované období se česká veřejnost o události na Ukrajině zajímala v březnu 2014, zájem je tedy o tři roky později více jak o polovinu nižší než v tomto období (64 % ku 30 %). Pokud jde o dlouhodobější vývoj, můžeme vidět, že zájem o vývoj situace na Ukrajině prošel v uplynulých třech letech několika fázemi postupného poklesu, jež byl přerušen několikerým výraznějším oživením, z nichž to nejvýraznější přišlo počátkem roku 2015 v souvislosti s tehdejší eskalací bojů na východě Ukrajiny.

Graf 2: Zájem o vývoj situace – srovnání různých vybraných událostí (%)

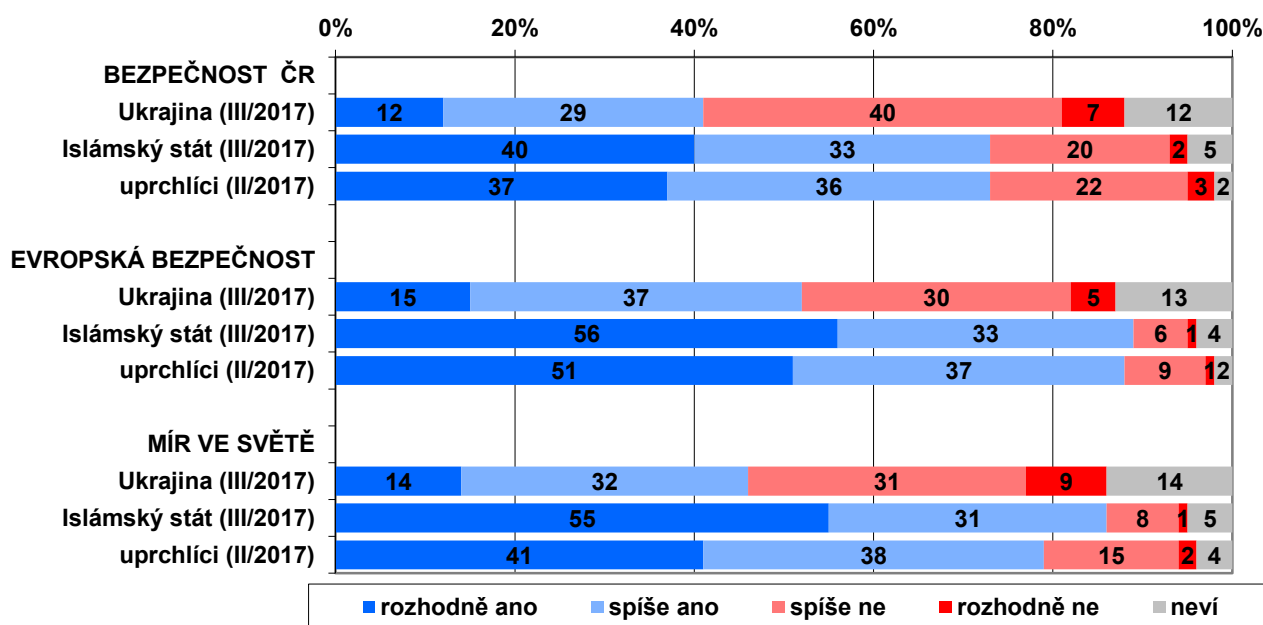

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.

Srovnáme-li aktuální zájem o vývoj situace na Ukrajině se zájmem o jiné události v mezinárodním kontextu, který ukazují údaje v grafu 2, můžeme konstatovat, že je poměrně nízký zejména v komparaci se zájmem o dění spojené s uprchlíky nebo se zájmem o vývoj situace v souvislosti s aktivitami tzv. Islámského státu. Historicky pak v době svého vrcholu tzv. arabské jaro, konflikt mezi Gruzii a Ruskem po gruzínském útoku na separovanou Jižní Osetii v srpnu 2008 či palestinsko-izraelský konflikt v Gaze na přelomu let 2008/2009 rovněž budily větší pozornost, než aktuálně činí dění na Ukrajině. I přes současné nižší hodnoty je zájem o situaci na Ukrajině stále ještě výrazně vyšší než např. deklarovaný zájem o smlouvy TTIP a CETA. V době svého maxima patřilo dění na Ukrajině naopak k nejvíce reflektovaným zahraničněpolitickým tématům.

Podrobnější charakteristiky respondentů ukazují, že zájem o dění na Ukrajině se posiluje se stoupajícím dosaženým vzděláním a se stoupajícím věkem, nezajímají se pak především lidé ve věku 15-19 let. Genderové rozdíly ukazují, že se o tuto situaci více zajímají muži než ženy. Obecně dotázaní, kteří se zajímají o tzv. Islámský stát, se zajímají také o současnou situaci na Ukrajině. Vyšší zájem jsme pak zaznamenali i u lidí, kteří se zajímají o politiku a politické dění.

Graf 3: Hodnocení situace na Ukrajině jako bezpečnostní hrozby a srovnání s dalšími událostmi (%)²

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 6. – 19. 3. 2017, 1045 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Další otázky zjišťovaly, zda lidé považují situaci na Ukrajině za bezpečnostní hrozbu pro Českou republiku, evropskou bezpečnost a mír ve světě, přičemž výzkum zahrnoval analogické otázky v souvislosti s tzv. Islámským státem. Obdobně jsme se ptali i v minulém, únorovém šetření na hodnocení bezpečnosti v souvislosti s uprchlíky.

Výsledky šetření ukazují (viz graf 3), že více než polovina (52 %) respondentů považuje situaci na Ukrajině za hrozbu pro evropskou bezpečnost. Více jak dvě pětiny pak vnímají dění na Ukrajině jako ohrožení míru ve světě (46 %) a bezpečnosti České republiky (41 %). V porovnání s ostatními sledovanými událostmi vidíme, že současná situace na Ukrajině je považována za ohrožení podstatně méně než dění spojené s uprchlíky a tzv. Islámským státem, který považuje česká veřejnost ze všech zmíněných za největší hrozbu pro mír ve světě i českou a evropskou bezpečnost.

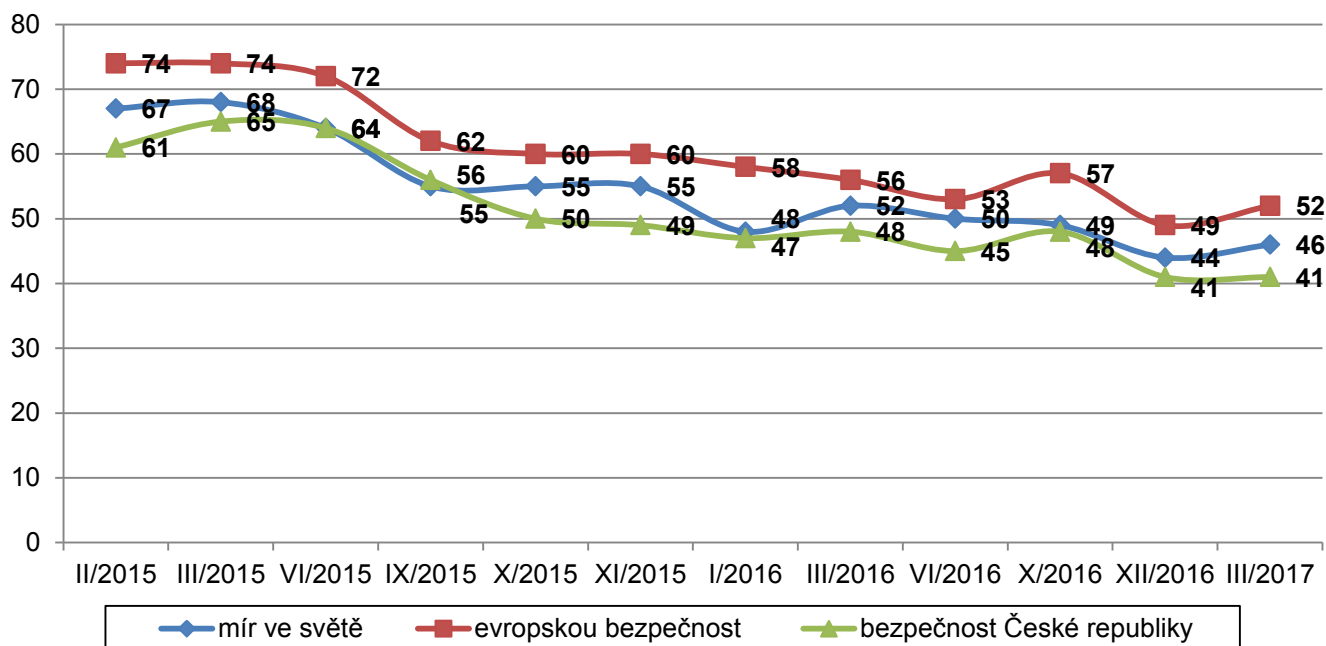
² Znění otázky: „Je nebo není podle Vašeho názoru situace na Ukrajině hrozbou pro a) bezpečnost České republiky, b) evropskou bezpečnost, c) mír ve světě?“

Možnosti odpovědí: rozhodně ano, spíše ano, spíše ne, rozhodně ne.

Znění otázky: „Jsou nebo nejsou podle Vašeho názoru aktivity tzv. Islámského státu hrozbou pro a) bezpečnost České republiky, b) evropskou bezpečnost?“ Možnosti odpovědí: rozhodně ano, spíše ano, spíše ne, rozhodně ne.

Znění otázky: „Je nebo není podle Vašeho názoru aktuální situace okolo uprchlíků hrozbou pro a) bezpečnost České republiky, b) evropskou bezpečnost, c) mír ve světě?“ Možnosti odpovědí: rozhodně ano, spíše ano, spíše ne, rozhodně ne.

Graf 4: Vnímání situace na Ukrajině jako bezpečnostní hrozby – srovnání v čase (%)

Pozn. V grafu jsou vyznačeny pouze odpovědi „ano“, které jsou součtem odpovědí „rozhodně ano“ a „spíše ano“.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.

Z časového srovnání (viz graf 4) můžeme vidět, že vnímání situace na Ukrajině jako bezpečnostní hrozby v Evropě je oproti předchozímu šetření z prosince 2016 o 3 procentní body vyšší. Pocit ohrožení míru ve světě se pak oproti předchozímu šetření zvýšil pouze o 2 procentní body, což není významná změna. V případě bezpečnosti v České republice se situace nezměnila. Srovnání s výsledky šetření z března 2015, kdy bylo vnímané ohrožení situací na Ukrajině nejsilnější, ukazuje, že současné vnímání bezpečnostní hrozby pro Českou republiku pokleslo o 24 procentních bodů (65 % ku 41 %), v případě ohrožení evropské bezpečnosti a míru ve světě se pak jedná o rozdíl 22 procentních bodů (74 % ku 52 %, 68 % ku 46 %). Z charakteristik respondentů je patrné, že události na Ukrajině jako hrozbu vnímají více lidí, kteří se o tuto situaci zajímají a zároveň se zajímají i o tzv. Islámský stát.

Technické parametry výzkumu

<i>Výzkum:</i>	<i>Naše společnost, v17-03</i>
<i>Realizátor:</i>	<i>Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Projekt:</i>	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Termín terénního šetření:</i>	<i>6 - 19.3. 2017</i>
<i>Výběr respondentů:</i>	<i>Kvótní výběr</i>
<i>Kvóty:</i>	<i>Kraj (oblasti NUTS 3), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
<i>Zdroj dat pro kvótní výběr:</i>	<i>Český statistický úřad</i>
<i>Reprezentativita:</i>	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
<i>Počet dotázaných:</i>	<i>1045</i>
<i>Počet tazatelů:</i>	<i>259</i>
<i>Metoda sběru dat:</i>	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem - kombinace dotazování CAPI a PAPI</i>
<i>Výzkumný nástroj:</i>	<i>Standardizovaný dotazník</i>
<i>Kód tiskové zprávy:</i>	<i>pm170331a</i>
<i>Otázky:</i>	<i>PM.11u, PM.189</i>
<i>Zveřejněno dne:</i>	<i>30.března 2017</i>
<i>Zpracovaly:</i>	<i>Veronika Pešková, Jarmila Pilecká</i>

Slovníček pojmů:

Kvótní výběr – napodobuje strukturu základního souboru (u nás je to obyvatelstvo České republiky starší 15 let) pomocí nastavení velikosti vybraných parametrů, tzv. kvót. Jinými slovy kvótní výběr je založen na stejném procentuálním zastoupení vybraných vlastností. Pro tvorbu kvót používáme údaje z Českého statistického úřadu. V našich výzkumech jsou stanoveny kvóty na pohlaví, věk, vzdělání, region a velikost obce. Vzorek je tedy vybrán tak, aby procentuální podíl např. mužů a žen ve vzorku odpovídal procentuálnímu podílu mužů a žen v každém kraji ČR. Podobně je zachován procentuální podíl obyvatel jednotlivých krajů ČR, občanů různých věkových kategorií, lidí s různým stupněm dosaženého vzdělání a z různých velkých obcí.

Reprezentativní výběr je takový výběr z celé populace, z jehož vlastností se dá platně usuzovat na vlastnosti celé populace. V našem případě to tedy znamená, že respondenti jsou vybráni tak, abychom zjištěné údaje mohli zobecnit na obyvatele České republiky starší 15 let.

Centrum pro výzkum veřejného mínění (CVVM) je výzkumným oddělením Sociologického ústavu AV ČR, v.v.i.. Jeho historie sahá do roku 1946, kdy jako součást Ministerstva informací začal fungovat Československý ústav pro výzkum veřejného mínění. Současné Centrum vzniklo v roce 2001 převedením svého předchůdce (IVVM) z Českého statistického úřadu do Sociologického ústavu AV ČR, v.v.i.. Včlenění do vědecké instituce zaručuje kvalitní odborné zázemí a kredit pracoviště; jako součást akademického prostředí musí CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., splňovat veškeré nároky a dosahovat tak té nejvyšší odborné úrovně. Hlavní náplní práce oddělení je výzkumný projekt Naše společnost, v jehož rámci je prováděno deset šetření ročně. Jedná se o průzkum veřejného mínění na reprezentativním vzorku české populace od 15 let, kterého se vždy účastní přibližně 1000 respondentů. Omnibusová podoba dotazníku umožňuje pokrýt velkou šíři námětů, a do šetření jsou proto pravidelně řazena politická, ekonomická i další obecně společenská témata. Jsou využívány jak opakované otázky, které umožňují sledovat vývoj zkoumaných jevů, tak náměty nové, reagující na aktuální dění. Díky dlouhodobému a kontinuálnímu charakteru je tento vědecký projekt zkoumání veřejného mínění v České republice ojedinělý

„Aktivita byla podpořena Strategii Akademie věd AV21 v rámci výzkumného programu "Globální konflikty a lokální souvislosti: kulturní a společenské výzvy".